

Warszawa, 4 stycznia 2012 r.

RPO-689856-VII-720.6/11/PK

Raport
Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu
wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Łodzi
(wyciąg)

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 6 grudnia 2011 r., do Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Miejskiej Policji w Łodzi (dalej: PdOZ lub Izba), udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP lub Mechanizm).

Celem wizytacji zapobiegawczej Krajowego Mechanizmu Prewencji, było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania Izby, przedstawionej przez: Naczelnika Wydziału Ochrony KMP w Łodzi oraz Kierownika II Referatu Wydziału Ochrony KMP sprawującego bezpośredni nadzór nad PdOZ;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych;

- przeprowadzeniu indywidualnych rozmów z zatrzymanymi;
- zapoznaniu się z następującą dokumentacją PdOZ: Regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, Książką ewidencji osób umieszczonych w PdOZ, Książkami przebiegu służby, Książką wizyt lekarskich, świadectwem wzorcowania alkometru oraz z wybranymi nagraniami monitoringu.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji analizie poddano: Protokół kontroli sanitarnej z dnia 11.01.2011 r. przeprowadzonej przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA na obszarze województwa łódzkiego; Instrukcję postępowania z osobami potencjalnie zakażonymi; Sprawozdanie z wizytacji pomieszczeń przeprowadzonej w dniu 25.10.2010 r. przez sędziego wizytatora Sądu Okręgowego w Łodzi oraz zestawienie liczbowe osób umieszczonych w Izbie w okresie 01.01.2010 – 06.12.2011 r.

2. Legalność zatrzymania

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn, zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Opłata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 150 zł.

Z zestawienia liczbowego osób umieszczonych w 2010 r. wynika, iż w tym czasie w Izbie zatrzymano 5726 osób, w tym 868 osób doprowadzono w celu wytrzeźwienia. W okresie 01.01.2011 – 06.12.2011 r. w pomieszczeniach Izby umieszczono łącznie 5624 osób, w tym 1053 w celu wytrzeźwienia. Kontrola sędziego wizytatora Sądu Okręgowego w Łodzi, nie ujawniła przypadków zatrzymania osoby powyżej 48 godzin lub 24 godzin w przypadku osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia. Analiza księgi ewidencji osób umieszczonych w PdOZ przeprowadzona pod tym samym kątem przez pracownika KMP podczas wizytacji Izby, również nie ujawniła przypadków przetrzymania osób zatrzymanych ponad okres przewidziany prawem.

Podczas wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji, w Izbie przebywało 5 osób, w tym 2 do wytrzeźwienia. Czas ich pobytu w Izbie, nie przekroczył granicy określonej przepisami prawa.

3. Traktowanie przez personel wizytowanej jednostki

Do obsługi pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych celem wytrzeźwienia wyznaczono 25 funkcjonariuszy (mężczyźni). W sytuacji umieszczania w Izbie kobiety, czynności z tym związane wykonywane są przez funkcjonariuszkę Policji z terenu Komendy lub innych komisariatów jej podległych. Jeden spośród funkcjonariuszy pełniących służbę w Izbie legitymuje się wykształceniem wyższym, pozostali zaś – średnim. Poza szkoleniem z zakresu pełnienia służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, funkcjonariusze biorą sukcesywny udział w kursach z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej organizowanych i finansowanych ze środków UE. Ponadto, w 2010 r. Policjanci pełniący służbę w Izbie uczestniczyli w szkoleniu wewnętrznym, prowadzonym przez Zespół Psychologów KWP w Łodzi, dotyczącym metod radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych jak również postępowania z osobami agresywnymi. Z informacji przekazanych wizytującym przez Kierownika II Referatu Wydziału Ochrony KMP wynika, że każde zdarzenie nadzwyczajne, które miało miejsce w PdOZ podlega szczegółowemu omówieniu z funkcjonariuszami pełniącymi służbę w pomieszczeniach, w celu wypracowania sposobów zapobiegania takim zdarzeniom w przyszłości.

Krajowy Mechanizm Prewencji popiera wszelkie formy doskonalenia funkcjonariuszy oraz zachęca, by wiedzę w opisanych powyżej obszarach sukcesywnie uaktualniać oraz doskonalić umiejętności pracy. Standardy Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom (patrz: Fragment Drugiego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (92) 3] dot. szkoleń funkcjonariuszy służb porządku publicznego) wskazują, że nie ma lepszej gwarancji przeciwko złemu traktowaniu osoby pozbawionej wolności niż dobrze wyszkolony funkcjonariusz Policji czy Służby Więziennej. CPT kładzie szczególny nacisk na konieczność rozwijania umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej.

Z informacji przekazanych osobom wizytującym wynika, że w roku 2011 w PdOZ miały miejsca trzy zdarzenia nadzwyczajne – dwa zgony z przyczyn naturalnych oraz jeden zamach na życie i zdrowie własne osoby zatrzymanej (samookaleczenie). Postępowania wyjaśniające we wszystkich sprawach zostały prawomocnie zakończone. Badająca je prokuratura nie dopatrzyła się związku pomiędzy sposobem pełnienia służby przez funkcjonariuszy w PdOZ a zaistniałymi wydarzeniami. Niemniej jednak, analiza wewnętrzna przeprowadzona przez Policję w przypadkach zgonów osób zatrzymanych, wykazała nieprawidłowości w pełnieniu służby przez funkcjonariuszy z PdOZ. Skutkiem ujawnionych błędów było odpowiednio: wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec Policjanta pełniącego służbę w PdOZ, w związku z brakiem sprawowania bezpośredniej kontroli zachowania osoby zatrzymanej przez wizjer oraz wydanie pisemnych zaleceń dotyczących sposobu pełnienia służby w PdOZ. Wspomniane zejścia śmiertelne osób zatrzymanych w Izbie KMP w Łodzi, stanowiły także przedmiot badań Rzecznika Praw Obywatelskich w Wydziale Karnego Postępowania Wykonawczego Zespołu Prawa Karnego. Rzecznik nie zakwestionował stanowiska prokuratury w tych sprawach.

W roku 2010 i 2011, wobec osób umieszczonych w PdOZ zastosowano kilkakrotnie środek przymusu bezpośredniego w postaci kaftana bezpieczeństwa. Osoby zatrzymane nie odniosły żadnych obrażeń w wyniku zastosowania wspomnianego środka. Nie złożyły również skarg na przedmiotowe działania funkcjonariuszy.

Kontrola osobista zatrzymanych mężczyzn odbywa się w przedsionku pokoju depozytów; kobiety zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia poddawane są takim czynnościom w pokoju lekarskim. Żadne z miejsc przeprowadzania kontroli nie jest objęte monitoringiem.

Osoby zatrzymane, z którymi rozmawiali przedstawiciele KMP, nie skarżyły się na traktowanie przez funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ. Potwierdzili umożliwienie realizacji przysługujących im w PdOZ praw.

Jeden z zatrzymanych w trakcie rozmowy z przedstawicielami Mechanizmu poinformował ich jednakże o naruszeniu nietykalności cielesnej przez

funkcjonariuszy Policji, którzy dokonali jego zatrzymania. Opisane przez zatrzymanego zdarzenie zostało przedstawione w podobny sposób, przez innego zatrzymanego, z którymi rozmawiali pracownicy KMP w trakcie wizytacji Izby. Z jego relacji wynika, że był świadkiem przekroczenia uprawnień przez Policjantów, którzy spoliczkowali zatrzymanego. Mając na uwadze fakt, iż obie osoby zatrzymane podały podobny opis zajścia przebywając w osobnych pokojach, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji, działając z upoważnienia pokrzywdzonego zatrzymanego, złożyli zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki prokuratury.

4. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osób zatrzymanych i umieszczanych w PdOZ jest *Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (dalej: Regulamin) stanowiący załącznik Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie *pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach* (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187). Wizytowana jednostka dysponuje tłumaczeniami Regulaminu na języki obce, opracowanymi przez Wydział Konwojowy Biura Prewencji KGP we współpracy ze Studium Języków Obcych Uniwersytetu Łódzkiego oraz Wydziałem Prewencji KWP w Łodzi.

Treść Regulaminu w języku polskim została wywieszona w przedsionku pokoju depozytów, gdzie podczas czynności związanych z przekazywaniem depozytu, osoba zatrzymana ma możliwość zapoznania się z postanowieniami Regulaminu.

Krajowy Mechanizm Prewencji stoi na stanowisku, iż niezbędna jest zmiana sposobu zapoznawania się osób zatrzymanych z treścią regulaminu pobytu w PdOZ na taki, który będzie dawał im gwarancję przyswojenia jego treści w warunkach wolnych od pośpiechu i konieczności wykonywania innych czynności. Biorąc powyższe pod uwagę, w opinii Krajowego Mechanizmu Prewencji

Regulamin powinien znajdować się w łatwo dostępnym i widocznym dla zatrzymanych miejscu, tak by wgląd do jego treści nie był uzależniony od decyzji funkcjonariuszy Policji lub innych czynników. Proponowanym przez KMP rozwiązaniem jest umieszczenie Regulaminu na wewnętrznych stronach drzwi pokoi dla zatrzymanych lub wydawanie jego kopii osobom zatrzymanym do pokoi na pewien czas, w trakcie którego będą mogli zapoznać się z przepisami.

Warto w tym miejscu zauważyć, iż obowiązek poinformowania osób zatrzymanych o przysługujących im uprawnieniach wraz z pouczeniem co do sposobu skorzystania z tychże, stanowi jedną z zasad dotyczących postępowania z osobami zatrzymanymi, zawartych w Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 9 grudnia 1988 r. przyjętej pod nazwą „Zbiór zasad ochrony wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia”. Zasada 13 przywołanego dokumentu stanowi, iż *„każdy, w chwili swojego aresztowania oraz w momencie rozpoczęcia pozbawienia go wolności lub uwięzienia lub niezwłocznie po tym momencie, otrzyma od organu władzy odpowiedzialnego za jego aresztowanie, pozbawienie go wolności lub uwięzienie odpowiednio, informacje na temat jego praw wraz z ich objaśnieniem oraz na temat sposobu, w jaki może z nich skorzystać.”* Takie samo stanowisko zawarte zostało w Standardach Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom [CPT/Inf/E (2002)1 – Rev. 2003], który podkreśla, iż prawa osób pozbawionych wolności nie mają większej wartości, jeśli osoby te nie są świadome ich istnienia (§ 44 Dwunastego Sprawozdania Ogólnego Europejskiego Komitetu do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Poniżającemu traktowaniu albo Karaniu [CPT/Inf (2002)12]).

Z rozmów z zatrzymanymi w PdOZ wynikało, iż nie posiadali oni wiedzy na temat podstawowych praw osób zatrzymanych przysługujących im zarówno w związku z samym faktem zatrzymania jak i umieszczeniem w PdOZ. Rozmówcy wskazali, że nie wiedzieli o możliwości zapoznania się z regulaminem obowiązującym ich podczas pobytu w Izbie oraz o wyposażeniu Izby w monitoring. Wypowiadając się w temacie związanym z pouczeniem osób zatrzymanych na temat praw przysługujących im w związku z tym faktem, którego obowiązek spoczywa na funkcjonariuszach Policji dokonujących zatrzymania,

osoby z którymi rozmawiali pracownicy KMP, zaprzeczyły jakoby zostały pouczone przez funkcjonariuszy o prawie do złożenia zażalenia na zatrzymanie, kontaktu z adwokatem oraz możliwości powiadomienia osoby trzeciej o fakcie zatrzymania. Analiza protokołów zatrzymań osób, z którymi przedstawiciele Mechanizmu przeprowadzili rozmowy wykazała, iż w przypadku 3 spośród nich, odstępianie od pouczenia o prawach przysługujących im w związku z zatrzymaniem, spowodowane było stanem nietrzeźwości, w jakim znajdowali się w chwili zatrzymania (powód ten został odnotowany każdorazowo w kopii protokołu zatrzymania).

Krajowy Mechanizm Prewencji, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym, rozróżnia obowiązki spoczywające na funkcjonariuszach dokonujących faktycznego zatrzymania osoby od obowiązków ciążących na funkcjonariuszach pełniących służbę w PdOZ. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, ci pierwsi zobowiązani są do pouczenia osoby zatrzymanej o trzech podstawowych dla niej prawach, a mianowicie - żądania powiadomienia osób bliskich o fakcie zatrzymania; złożenia zażalenia na zatrzymanie oraz skorzystania z pomocy adwokata. Należy również pamiętać, że dopiero spełnienie obowiązku ustnego pouczenia przez funkcjonariusza dokonującego zatrzymania, uprawnia go do żądania podpisu zatrzymanego potwierdzającego owo pouczenie w protokole zatrzymania. Policjanci pełniący służbę w PdOZ powinni zaś pouczyć zatrzymanych o prawach i obowiązkach wynikających z Regulaminu oraz udostępnić im go do zapoznania się z jego postanowieniami. Powinni także poinformować takie osoby o wyposażeniu Izby w monitoring. Krajowy Mechanizm Prewencji stoi także na stanowisku, iż w sytuacjach, w których brak możliwości pouczenia osoby zatrzymanej przez funkcjonariuszy dokonujących jej zatrzymania uzasadniony jest stanem nietrzeźwości, obowiązki pouczenia o wspomnianych wyżej prawach podstawowych, przechodzą na funkcjonariuszy z PdOZ. Powinni oni dopełnić tego obowiązku niezwłocznie po odzyskaniu możliwości kontaktu werbalnego z zatrzymanym. W przeciwnym razie, mielibyśmy do czynienia z brakiem realizacji szeroko rozumianego prawa osób zatrzymanych do informacji na temat praw przysługujących im w związku z tym faktem.

Warto zaznaczyć, iż zgodnie ze „Zbiorem zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia - Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.”: *„Niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić, bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana (Zasada 16.1).* W związku z powyższym, w ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji, w pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy Policji. Jedna z osób wskazała, iż żądała powiadomienia przez funkcjonariuszy pełniących służbę w Izbie, osoby trzeciej o fakcie jej umieszczenia i pobytu w PdOZ. Nie otrzymała jednakże informacji zwrotnej w tej sprawie.

Krajowy Mechanizm Prewencji proponuje także, aby w widocznym miejscu zamieścić adresy do instytucji stojących na straży praw człowieka, m.in. do: sądu, Rzecznika Praw Obywatelskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Zatrzymani powinni mieć dostęp do adresów instytucji, do których mogą się zwrócić w sytuacji łamania ich praw.

5. Warunki bytowe

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia usytuowane są w wolnostojącym 3 piętrowym budynku znajdującym się na terenie Komendy Miejskiej Policji w Łodzi. Izba dysponuje łącznie 39 miejscami dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, w 33 pokojach. Pomieszczenia wchodzące w skład Izby zlokalizowane są na trzech kondygnacjach. Każda z nich stanowi jeden z trzech oddziałów, w ramach których funkcjonują pomieszczenia. Na parterze (I oddział) znajdują się: 7 jednoosobowych i 2 dwuosobowe pokoje dla zatrzymanych;

dyżurka profosa; pokój depozytów wartościowych; pokój depozytów odzieżowych; pokój lekarski; magazyn pościeli brudnej i pochodzącej od osób będących nosicielami chorób zakaźnych; magazyn pościeli czystej oraz sanitariaty dla zatrzymanych. Na I piętrze (II oddział) wyodrębniono: 10 jednoosobowych i 2 dwuosobowe pokoje dla zatrzymanych; pokój dyżurnego; pokój do podgrzewania lub przygotowywania posiłków wraz z sąsiadującą z nim zmywalnią naczyń; toaleta i prysznic dla zatrzymanych. Na ostatniej z kondygnacji (III oddział) znajdują się: 10 jednoosobowych i 2 dwuosobowe pokoje dla zatrzymanych; pokój dyżurnego oraz prysznic dla zatrzymanych.

Wszystkie pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia wyposażone zostały w jednakowy sposób. Liczba zamontowanych w nich podestów oraz taboretów jest adekwatna do pojemności konkretnego pokoju. We wszystkich zamontowana została instalacja przyzywowa oraz monitoring wizyjny.

Zarówno stan pokoi dla zatrzymanych jak i ich wyposażenia nie budził zastrzeżeń wizytujących. W pokojach panowała właściwa temperatura, nie czuć było zaduchu. Stan tych pomieszczeń spełnia w opinii Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecenia Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom (patrz: § 42 Drugiego Raportu generalnego CPT [CPT/Inf (92)3]) oraz Europejskiego Kodeksu Etyki Policyjnej (Zalecenie Rec. (2001) 10 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie Europejskiego Kodeksu Etyki Policyjnej przyjęte przez Komitet Ministrów 19 września 2001, nr 765 na zebraniu zastępców ministrów) § 56 (...) *Cele aresztu policyjnego powinny mieć uzasadnioną wielkość, mieć odpowiednie oświetlenie oraz wentylację oraz być wyposażone w odpowiednie środki służące do odpoczynku.*

W Izbie funkcjonuje monitoring (ciągi komunikacyjne, pokoje dla zatrzymanych). Pomimo jego istnienia, funkcjonariusze pełniący służbę z PdOZ nie są zwolnieni z obowiązku dokonywania faktycznej kontroli stanu osób zatrzymanych oraz odnotowywania tego faktu w książce przebiegu służby. Zapoznanie się z wybranymi przez przedstawicieli KMP nagraniami z monitoringu

oraz stosownymi zapisami w książce przebiegu służby, potwierdziło realizację tego obowiązku.

Rzeczy cenne, które zatrzymany posiada przy sobie w trakcie zatrzymania, są rejestrowane i przechowywane w numerowanych woreczkach, zamykanych w szafie depozytowej znajdującej się w pokoju depozytów wartościowych. Ubrania przechowuje się na wieszakach w osobnym pokoju depozytów odzieżowych. Wyodrębniono jedno pomieszczenie spełniające rolę magazynu pościeli czystej, w którym przechowywane są koce, materace oraz pościel. Brudne koce, pościel i bielizna składowane są w wydzielonym miejscu (magazynie pościeli brudnej). Tam też, w osobnych pojemnikach przechowywana jest pościel i odzież osób chorych zakaźnie. Porównanie treści losowo wybranych kwitów depozytowych z faktycznie przekazanymi przez osoby zatrzymane przedmiotami, nie wykazała żadnych rozbieżności.

Stan pokoi sanitarnych dla zatrzymanych ocenić należy jako dobry. Pozytywne wrażenia wizytujących zakłócone zostały jednakże przez widok brudnych ścierek suszących się na drzwiach, którymi osłonięte były sedesy zamontowane w sanitariatach. Z takim obrazem przedstawiciele KMP zetknęli się w dwóch sanitariatach. W sanitariatach, w dniu wizytacji, brak było również mydła w płynie oraz papierowych ręczników do wytarcia rąk. Osoby zatrzymane w rozmowach z przedstawicielami KMP, podnosiły również owe braki. Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca w związku z tym systematyczne sprawdzanie przez funkcjonariuszy pełniących służbę w PdOZ stanu środków służących do utrzymania higieny przez osoby zatrzymane w trakcie ich pobytu w Izbie.

Wątpliwości wizytujących zwróciła również powierzchnia przesłon stanowisk prysznicowych we wspomnianych sanitariatach. W opinii Mechanizmu, ze względu na zbyt małe rozmiary, przesłony te nie gwarantują możliwości skorzystania z natrysku w warunkach zapewniających należyłą intymność.

Wszystkie posiłki dla zatrzymanych przygotowuje catering. Dostarczane są one w jednorazowych, utrzymujących ciepło opakowaniach. Również śniadania i kolacje wydawane są osobom zatrzymanym w jednorazowych naczyniach. Osoby zatrzymane, z którymi rozmawiali pracownicy Mechanizmu podnosiły zarzut

braku napojów podając, iż poza porami posiłków jedynym sposobem ugaszenia pragnienia jest picie wody z kranu.

W Izbie nie ma wydzielonego pomieszczenia do używania wyrobów tytoniowych. Z informacji udzielonych wizytującym przez funkcjonariuszy Policji wynika, iż nieformalną palarnią jest pokój nr 6 usytuowany na I piętrze. Niemniej jednak, Krajowy Mechanizm Prewencji dostrzega potrzebę stworzenia pomieszczenia umożliwiającego palenie wyrobów tytoniowych i wyposażenia go w wentylację wyciągową zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów oraz w środkach przewozu osób podlegających ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. Nr 97, poz. 564).

6. Prawo do ochrony zdrowia

Przed umieszczeniem w Izbie, badaniu lekarskiemu wykonywanemu w publicznych placówkach zdrowia poddawane są osoby nietrzeźwe, z widocznymi obrażeniami na ciele oraz te, które żądają wykonania takich badań. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji badaniom przed umieszczeniem w Izbie powinny być poddawane wszystkie osoby. Pomimo braku takiego obowiązku w przepisach krajowych, stanowią o nim standardy międzynarodowe, zawarte m.in. w Zbiorze zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.) *„Osobie aresztowanej lub uwięzionej, tak szybko po przyjęciu do miejsca aresztowania lub uwięzienia, jak będzie to możliwe, zostanie zaproponowane odpowiednie badanie lekarskie, a później, kiedy będzie to potrzebne, zapewniona opieka medyczna i leczenie. Opieka medyczna i leczenie zostaną zapewnione bezpłatnie”*. (Zasada 24).

Osoby, z którymi rozmawiali przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji nie skarżyli się na stan swojego zdrowia w trakcie pobytu w PdOZ. Jedna z osób oświadczyła, iż badanie lekarskie przeprowadzone przed umieszczeniem w Izbie miało bardzo powierzchowny charakter - „na oko”. Pozostałe osoby zatrzymane

podały, iż nie były badane przed umieszczeniem w PdOZ. Analiza protokołów zatrzymań tych osób wykazała jednakże, że zostały one poddane badaniu lekarskiemu.

W Izbie wyodrębniony został pokój do badań lekarskich, wyposażony w kozetkę, biurko, krzesła, apteczkę, umywalkę oraz parawan. Przegląd terminów ważności wybranych medykamentów znajdujących się w apteczce nie wykazał przeterminowanych środków. Zastrzeżenia wizytujących wzbudziło natomiast brudne prześcieradło leżące na kozetce do badań.

W dniu wizytacji przedstawicieli KMP, stosowany w Izbie alkomat posiadał ważne świadectwo wzorcowania.

7. Rekomendacje

Na podstawie art. 19 Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca:

1. zmianę sposobu udostępniania Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia zgodnie z sugestiami zawartymi w punkcie 4 Raportu;
2. przypomnienie przez Komendanta Miejskiego Policji funkcjonariuszom pełniącym służbę w PdOZ oraz funkcjonariuszom podległych mu komisariatów o konieczności bezwzględnego realizowania obowiązku informowania osób zatrzymanych o przysługujących im w związku z tym prawach, zgodnie z treścią punktu 4 Raportu;
3. umożliwianie, w pierwszej kolejności, realizowanie prawa zatrzymanego do powiadomienia o zatrzymaniu osoby trzeciej, bez pośrednictwa funkcjonariuszy Policji;
4. zapewnienie intymności podczas korzystania przez osoby zatrzymane z natrysków, zgodnie z treścią punktu 5 Raportu;
5. dbanie o utrzymanie sanitariatów w należytej czystości i schludności oraz systematyczne uzupełnianie brakujących środków higienicznych dostępnych w tych pomieszczeniach;

6. zamieszczenie w widocznym miejscu adresów do instytucji stojących na straży praw człowieka, m.in. do: Sądu Okręgowego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.
7. wyznaczenie i odpowiednie wyposażenie pomieszczenia przeznaczonego do palenia wyrobów tytoniowych przez osoby zatrzymane w Izbie.